

EMLÉKEZTETŐ

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

Tizenötödik lakhatási-foglalkoztatási regionális szakmai műhelyéről

- Helyszín:** Tégy az emberért! Információs és Továbbképzési Központ (1088 Budapest, Szentkirályi u. 22-24.)
- Időpont:** 2010. január 27.
- Témák:** TÁMOP 5.3.3-as pályázat nyerteseinek bemutatkozása, a pályázat beadása óta megtett lépések
- Moderátor:** Breitner Péter (Összefogás Közalapítvány, regionális koordinátor)

Résztevők: jelenléti ív szerint

A műhely összefoglalóját néhány napon belül a www.foglakprojekt.hu, illetve a www.diszpercserportal.hu honlapon is meg lehet találni.

A témához kapcsolódó megbeszélés (előadások, vita, javaslatok, észrevételek) tartalmi összefoglalása:

A műhelyre a TÁMOP 5.3.3-as pályázatok **nyertes szervezeteit** (Magyar Máltai Szeretetszolgálat, BMSZKI, Kiút Egyesület, XII. kerületi Családsegítő és Gyermejjóléti Központ, Budapest Esély Nonprofit Kft., Magyar Vöröskereszt Pest megyei szervezete) és **konzorciumi partnereit**, valamint az **ESZA Nonprofit Kft.** (Laczkó Brigitta, Bóhm Alíz, Wittmann Boglárka) és a **Szociális és Munkaügyi Minisztérium** (Vajda Györgyi) képviselőit hívtuk meg. A műhely nyitott volt **más hajléktalan-ellátó szervezetek** képviselői előtt is. A nyertes szervezetek közül csak a Magyar Vöröskereszt Pest megyei szervezetének munkatársai nem tudtak megjeleníteni. A FogLak projektet Breitner Péter (továbbiakban: B.P.) regionális koordinátor és Horváth Takács Bernadett (továbbiakban: H.T.B.) szakmai vezető képviselte.

A nyertes szervezetek ismertették pályázatuk jelenlegi állását. Először a **BMSZKI** képviseletében Fehér Boróka (továbbiakban: F.B.) számolt be a jelenlegi helyzetükről, mivel ők az **egyetlen szervezet**, akik **elkezdték** már pályázatuk megvalósításával kapcsolatban az **érdemi munkát**.

A BMSZKI munkatársai január 1-i kezdéssel számoltak, de októbertől saját felelősségre kezdték az előkészítést. Az első **toborzás** már készen volt, mire megkapták az értesítőt, hogy nyertek. Alapvető céljuk az volt, hogy a pályázat megvalósítása alatt **hat OKJ-s képzést** vásároljanak, amire ők választják ki és készítik fel a jelentkezőket, akik

közben lakhatási támogatásban részesülnek, és a szállóikról kiköltöznek. A hat hónapos lakhatási támogatás igénybe vétele után az egy hónapos önfenntartó időszakot az ügyfelek **előtakarékos**ságával képzelték el, a képzés ideje alatt pedig **képzési és lakhatási támogatást** kaptak volna az ügyfelek. Mindennek megvalósítását **munkásszállón** gondolták, mivel a pályázat alapján számlával kell elszámolni a lakhatást, és ez albérlésben pedig rendkívül bizonytalan.

A programjuk foglalkoztatási részében 12 fős brigádokat vett volna fel egy kft., akik megrendelésekre dolgoztak volna. Azt tervezték, hogy a 4 hónapos foglalkoztatás után, amennyiben továbbra is lett volna megrendelés, tovább alkalmazták volna az ügyfeleket. A képzési indikátorokat tudták volna hozni.

Az előkészítő szakaszban azonban rájöttek arra, hogy a **lakhatási támogatás miatt nem tudnak belevágni a pályázatba**, mert az ügyfelek nem fognak sikeresen megmaradni a munkásszállókon. Így **elálltak a támogatási szerződés** aláírásától.

A programjuk azonban ezzel **véget is ért**, ugyanis arra jöttek rá, hogy az ügyfelek számára nem vonzó egy 4 ágyas munkásszállóra bekerülni egy átmeneti szállóról azért cserébe, hogy sokkal komolyabb feltételeknek kelljen megfelelniük. Ehelyett ugyanis a Munkaügyi Központ keretein belül is elmehetnek egy OKJ-s képzésre, és nem kell az átmeneti szállóról munkásszállóra költözniük, ahol rosszabb a komfortfokozat. Ráadásul a BMSZKI-n belül van egy olyan szabályzat, hogy aki lakhatási támogatással kiköltözik, az egy ideig nem költözhet vissza. Az ügyfelek nem szívesen vágnak bele a bizonytalanságba, amikor egy kényelmesebb helyzet van a hátuk mögött.

A műhely résztvevőiben több kérdés is felmerült, többek között, hogy hol volt meghirdetve a BMSZKI képzése. Válaszként elhangzott, hogy a BMSZKI intézményein kívül a diszpécserportálon is meghirdették, valamint az álláskereső irodájuk is kiküldte a saját partnereinek, sok ügyfél pedig szóbeszéd alapján érkezett. A jelentkezők több mint fele nem a BMSZKI saját szállóiról érkezett.

Egy másik résztvevő azt kérdezte, hogy hány embert sikerült összeszedniük. F.B. elmondta, hogy november végén kezdték a toborzást, 90 fő jelent meg, a legjobb 15 főt kellett kiválasztaniuk. A toborzás során nagyon sok ügyfél jött azzal a kérdéssel, hogy muszáj-e kiköltöznie. Emiatt nagyon sokan visszamondták a jelentkezést. Azok közül, akik megmaradtak, sokan nem fogják tudni plusz egy hónapig megtartani a lakhatást a BMSZKI szerint. F.B. mindehhez hozzátette, hogy ők szigorítottak a pályázaton, mert azt gondolták, hogy előtakarékoság feltétlenül kell a lakhatás megtartásához. Azonban a saját mércéjüket is le kellett vinniük, ami még jobban megijesztette őket. Alig volt olyan ügyfél, aki előtakarékosággal rendelkezett.

A műhely több résztvevője is nyomasztónak tartotta az elhangzottakat.

A műhely során ismét többekben megfogalmazódott az a probléma, hogy a pályázat lakhatási részében az **albérleteket számlával kell** elszámolni. Így sokan kényszerből választottak más megoldásokat (pl. munkásszálló). A korábbi hazai támogatásoknál (pl. Összefogás Közalapítvány lakhatási támogatásai) ugyanis nem volt számlás elszámolás. Az ügyfelek pedig motiváltabbak egy albérlet fenntartására, mint egy munkásszálló 4 ágyas szobájának megtartására, ráadásul maguk választhattak.

Az ESZA munkatársai elmondták, hogy több jogász véleményét is kikérték ezügyben, de a számlás megoldást nem lehet kikerülni.

A **XII. kerületi Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat** vezetője, Iring Zoltán (továbbiakban: I.Z.) saját programjuk kapcsán elmondta, hogy semmiféle tapasztalatuk nincsen ezen a téren. A kerületről mindenki azt gondolja, hogy a leggazdagabb, legelittebb része az országnak. Azonban a sok szép zöldövezeti részen sok hátrányos helyzetű, hajléktalan ember lakik. Az önkormányzat jelenleg úgy gondolkodik a hajléktalan-ellátásról, hogy jó lenne, ha a kerületben nem lenne sok hajléktalan. De erre nézve nincs tervük. Van egy polgári védelmi csoport, aki néha ráveszi az embereket, hogy menjenek át a kerület más pontjára, ne legyenek szem előtt. A családsegítőben a hajléktalan családokon próbálnak segíteni. A pályázatban kb. 40 fő ellátására vállalkoztak, 30 főt képzésbe, 10-15 főt tartós munkavállalásba terveznek bevonni, a lakhatási támogatás kapcsán ők is munkásszállásokban gondolkodtak. A családoknál mindkét szülőt szeretnék támogatni.

F.B. szerint mindenképp érdemes kideríteni, hogy hány családot tudnak bevonni, és hogy hova tudják elhelyezni őket. A BMSZKI-nál is volt néhány családos jelentkező, akik már rögtön az elején megfutamodtak. Nem találtak ugyanis olyan lakást, ahol számlát adnának, hogy oda beköltözhesse nek. Próbaképpen végig lehetne pl. hívni az Expressz hirdetések, hogy ki az, aki számlát tud adni, vagy ingatlanokkal foglalkozó cégeket megkeresni, de ezt ő elég kiábrándítónak tartja. Biztos vannak számlás lakások, csak vajon megfizethetők-e.

A **Budapest Esély Nonprofit Kft.** munkatársai továbbra is **albérletes** megoldásban gondolkodnak, szerintük elég széles kínálat van. Takács Viktória (továbbiakban: T.V.) elmondta, hogy ők egy **kommuna-szerű** lakhatást képzeltek el: 10-12 főre terveztek egy albérletet a város zöldebb részében kiválasztani, ahova több ember tudna együtt költözni. Egy házat bérelnének, kétszer hat hónapos periódusban. A kiválasztott emberekkel költözne még egy plusz ember, aki szintén részt vesz a projektjükben. Ő egy olyan hajléktalan ember, aki egy OFÁ-s programjukba került be, adminisztratív munkakörbe. Az ő személye jelentene nekik biztosítékot arra, hogy össze tudja fogni ezeket az

embereket, egyfajta krízisügyeletet is biztosítva. Ő a szakmai megvalósítók között szerepel a pályázatukban.

F.B. elmondta ezzel kapcsolatos tapasztalatait: az előző munkahelyén volt két kiléptető lakás, mindkettőbe 3-3 férfi költözött ki, és nem volt olyan hely, ahol együtt maradt volna a három ember, annyi volt közöttük a konfliktus. A másik része ennek, hogy mitől akarnák ezt az albérletet ők a saját zsebükből a támogatás után fenntartani és kifizetni.

T.V. szerint a lakhatás alatt megjelenő szolgáltatásaikban vannak olyan elemek, amelyek azt célozzák, hogy a motivációs szint növekedjen, másrészt hogy ezek a feszültségek oldódjanak. Ezek a szolgáltatások: addiktológiai csoport, családi kapcsolatok javítása, álláskeresési, munkával kapcsolatos tanácsadás. Reményeik szerint a szolgáltatási csomagért maradnának az emberek: a képzésért, a foglalkoztatási lehetőségért. De gyakorlati tapasztalataik nincsenek.

Egy hozzászóló megemlítette ezzel kapcsolatos gyakorlati tapasztalatait: náluk 11 család támogatása zajlik jelenleg, aminek egy része az anyagi támogatás, másik része a mentális. A mentális rész általában egyáltalán nem vonzó (pszichológus, családterápia). De az a tapasztalat, hogyha elkezdődik, elkezdenek járni, akkor beindul valami. A kettő együtt segítség. De iszonyú nagy munka.

B.P. megemlítette, hogy a www.foglakprojekt.hu honlapon elolvasható néhány tanulmány, interjú a munkaerő-piaci szolgáltatásokról.

T.V. ismertette a Budapest Esély Nonprofit Kft. alaptevékenységét is: a kft. közfoglalkoztatás szervezésével foglalkozik, valamint van egy módszertani irodájuk a projektjeik összefogására, továbbá üzleti szolgáltatásokat is végeznek. Rendszeresen vannak hajléktalan dolgozóik szociális munkásként, asszisztensként. A TÁMOP-programjuk áprilisban indul, 45 ember bevonását tervezik, 30 fő számára szeretnének OKJ-s képzést adni, 23 főt vonnának lakhatásba, 15 főt munkavállalásba (alkalmi foglalkoztatás és közfoglalkoztatás) – szándéknyilatkozattal. A közfoglalkoztatottak köre az egyik toborzási körük, valamint a Haller utcai Munkaügyi Központtal nagyon jó a kapcsolatuk, az ő ügyfélkörükből is kerülnének ki emberek. A képzést vásárolják, közbeszerzéses eljárással.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársa, Lantos Szilárd (továbbiakban: L.Sz.) szerint a műhely nagyon hasznos a pályázat nyertesei számára. Ők a pályázat beadása előtt számos buktatót érzekeltek, ezért végül 60 főre adták be, bár szerettek volna minél több embert bevonni. Annyi könnyítést engedtek meg maguknak, hogy nem kezdenek el egyszerre a 60 emberrel dolgozni, hanem először 30-al, utána megint 30-al. A helyzet azóta megváltozott, három turnust terveznek 20-20-20 fővel. Három képzés közül választhatnak a kliensek: betanított festő (nem OKJ-s), takarító, elektronikai hulladékbontó (utóbbi kettő OKJ-s).

A betanított festő 4 hónapos képzés, ami csak alapokat ad (pl. nem követelnek meg komoly számításokat), és amivel el tudnak menni dolgozni. 2x10 embert képeznek erre, mint ahogy a többire is. Az elektronikai hulladékbontó képzés ötletét a tarnabodi befogadófalú tapasztalataiból merítették, ez egy könnyen megtanulható szakma, nem igényel nagy tudást. Házon belüli foglalkoztatást terveznek emellé, indítani szeretnének egy elektronikai hulladékbontó üzemet. Amikor véget ér a támogatott foglalkoztatás, akkor foglalkoztatnák őket tovább.

A fő hangsúlyt ők a foglalkoztatásra tennék minden területen, a cél az, hogy benn maradjon az ügyfél a szakmában, az csak egy eszköz, hogy a képzésen is átesik. Ami L.Sz. szerint a projektjükben kicsit más: ők elnyújtva vonnák be a célcsoportot, hogy minél többen megmaradjanak. 24 főt terveznek a foglalkoztatáson is végigvinni. A kezdés március. Jelenleg a közbeszerzési anyag összeállítása zajlik.

A lakhatás szerintük is egy nehezebben megvalósítható rész, azt remélik, hogy 20-20 emberrel meg fogják tudni oldani. Nem vetik el a munkásszállót sem, bár nem tartják járható útnak. Még dolgoznak rajta.

A **Kiút Egyesület** programjáról először a **konzorciumi partner**, a **Nonprofit Alapítvány** munkatársa, Gyergyói Ildikó beszélt, aki elmondta, hogy lakhatási téren nincsen tapasztalatuk, ezért megdöbbentek és megijedtek attól, amit a BMSZKI mondott. TÁMOP 1.4.1-es pályázatot csináltak korábban, de annak nem volt lakhatási része. A mostani pályázatba 30 fő bevonását tervezik (2 x 15 fős csoport), 10 főt lakhatásba, 15 főt képzésbe. A programjuk időtartama 20 hónap, májusban indulnának. Közben fut másik programjuk is. Jelenleg épp utógondozásban lévő (volt állami gondozott) fiataloknak próbálnak OKJ-s képzettséget adni. Ott az a tapasztalatuk, hogy gyakoriak a képzésben a csúszások. Előfordult egy CNC marós szakmánál, hogy 6 hónap alatt ígérte a képző intézmény az elvégzését, és 12 hónap alatt sem lett az ügyfélnek szakmája és nem az ő hibájából.

Nekik van egy akkreditált masszírozó képzésük, ami az OKJ-s képzésre való felkészítést előzi meg és intézményakkreditáltak lettek egy napja. Így ki tudják fizetni a megélhetési támogatást. Az albérleti támogatást még nem tudják, talán nem kivitelezhetetlen...

Kölesné Bukovics Zsuzsanna, az egyesület szakmai vezetője B.P. kérdésére elmondta, hogy a toborzást közterületen élő ügyfeleikből, álláskereső irodájuk ügyfélköréből, illetve a Munkaügyi Központ (Haller utcai kirendeltség) ügyfeleiből végzik majd.

A rövid szünet után I.Z. felvetette, hogy a BMSZKI által elmondottak talán nem is a pályázóknak, hanem a **pályázat kiíróinak** szóltak.

F.B. válaszában elmondta, hogy **ők mint pályázók** gondolták végig a projektet, és azért nem írják alá a támogatási szerződést, mert a BMSZKI nem vállalja azt a kockázatot, hogy a pályázati összeget elbukja, és vissza kelljen fizetni. Ebbe egy kisebb szervezet bele is bukhat.

Felmerült az is kérdésként, hogy miért nem pályázott a BMSZKI kevesebb emberrel.

Győri Péter (továbbiakban: Gy.P.) erre elmondta, hogy a BMSZKI lakhatási programban ennél nagyobb volumeneket csinál évente. Ilyen szempontból ez nekik nem tűnt soknak. Ők az eredeti kiírás szerint pályáztak, ahogy senki nem pályázott, mert közben módosították a feltételeket. Ugyanakkor azt is elmondta, hogy természetesen kíváncsi az **ESZA Nonprofit Kft. véleményére**, mert most tudnak érdemben először velük személyesen találkozni. Komoly veszélyt jelent szerinte egy pályázó számára, ha csak a portással van alkalma telefonon beszélni.

Az ESZA Nonprofit Kft. képviselője, Laczkó Brigitta (továbbiakban: L.B.) elmondta, hogy nem azért csak a központi telefonszámukat adják meg, mert nem szeretnék a kedvezményezettekkel kapcsolatot tartani, hanem azt szeretnék elkerülni, hogy a napi folyamatos munkavégzést megzavarja az állandóan csörgő telefon. Ha probléma, kérdés van, akkor érdemes e-mailben feltenni és az ügyfélszolgálat részére elküldeni, mert minden beérkező kérdést megválaszolnak. Amikor egy nyertes pályázó aláírja a támogatási szerződést, akkor kijelölnek számára egy kapcsolattartó személyt, vele lehet kapcsolatot tartani. A személyes egyeztetésre kapacitáshiány miatt nincs lehetőség.

F.B. elmondta, hogy nekik sokat jelentett volna a személyes egyeztetés, mert az e-mailben feltett kérdéseikre csak egy hét múlva kaptak választ. Az volt a tapasztalata, hogy hivatalos úton nagyon nehezen jut előre. Más nyelven kommunikálnak. Sokszor a feltett kérdésre nehezen értelmezhető a megérkező válasz, és lehet, hogy a kérdés sem érthető, ezért szerinte egy személyes egyeztetés hasznosabb lenne.

L.B. javaslata az volt, hogy írjanak levelet és kérjenek telefonos visszahívást.

Felmerült a kiemelt projekt közvetítő szerepe is. B.P. elmondta, hogy a közvetítő szerep nagyon fontos, és megvolt annak ellenére is, hogy nagyon sokat húzódott a pályázati kiírás. Egyébként az a kérdés, hogy mikor és mire kell használni. Kardinális, közös problémáknál jó megoldás. Bizonyos esetekben azonban újabb lassító tényező lehet.

H.T.B. hozzátette, hogy mi (TÁMOP 5.3.2 munkatársai) nem vagyunk hivatalos válaszadók. Adhatunk választ, de egy ESZÁ-tól érkező válasz a hivatalos. Mi kértük a BMSZKI-tól, hogy írják össze a problémákat, az indokokat, hogy az ESZA és az NFÜ felé jelezhessük. Tudomásunk szerint folynak tárgyalások arról, hogy legyen új kiírás, megpróbáljuk elérni, hogy amiben lehet, puhuljanak a feltételek. Nagyon sokat nem lehet, mert minden jogszabályhoz van kötve.

A nyertes pályázók nem találták méltányos eljárásnak, hogyha esetleg egy új kiírás jelenik meg könnyített feltételekkel, mert ez számukra nem jelent megoldást.

Számos kérdés elhangzott még az ESZA felé, többek között, hogy a **szerződésmódosítás** lehetőségében mennyire rugalmasak megkezdett pályázat esetén.

L.B. válaszában elhangzott, hogy a szerződésnek van egy általános szerződési feltételek része, ami meghatározza, hogy mely esetekben lehet módosítást kezdeményezni, és mely esetekben elegendő változásbejelentést tenni. A lényeg, hogy a projekt szakmai tartalma ne változzon, a kiírást teljesítse (pl. indikátorok). Ezekről mindig van egy előzetes egyeztetés, hogy mely részek változtathatók, melyek nem.

Wittmann Boglárka (továbbiakban: W.B.) B.P. kérésére konkrét példát is említett: általában új szakmai tevékenységre nem lehet átcsoportosítani pénzt, ha marad maradványpénz. Olyanra sem lehet módosítást kérni, ami nincs beleírva a pályázatba (pl. ha számlával kell elszámolni az albérletet, nem lehet kérni a módosításban ennek az ellenkezőjét). Az indikátorok csökkentése sem működik. Az indikátorok 90 %-os teljesítése viszont még elfogadható.

Gurály Zoltán, a Menhely Alapítvány képviselője megkérdezte, hogyan értékeli a pályázat kiírója, hogy 50 %-a lett az összegnek lepályázva? Lesz-e ennek következménye, várható-e módosítás? **Kiírják-e még egyszer?**

L.B. elmondta, hogy Vajda Györgyi képviselte a pályázat kiíróját, a Szociális és Munkaügyi Minisztériumot, de neki sajnos közben el kellett mennie. Az ESZA Nonprofit Kft. végrehajtó, közreműködő szervezet, új pályázat kiírásában nem ők döntenek. De lényegesen kevesebb pályázat érkezett be, mint amennyit vártak. Szerinte, hogyha újra kiírják a pályázatot, akkor valószínűleg **változatlan** lesz a **szakmai tartalom**.

Gy.P. az indikátorok kapcsán megemlítette, hogy a BMSZKI kérte, hogy a többi szervezet által pályázott – menetközben könnyített – indikátorok használatával köthessen szerződést, de nemleges választ kaptak. Számára egyáltalán nem nevetséges, hogy 1,5 milliárd hajléktalan-ellátásra szánt pénzt a hivatalok kidobnak az ablakon, ami azt jelenti, hogy vagy egy rossz, vagy egy nehéz pályázati kiírás született. Egy pályázatban az szokott lenni, hogy sok pályázó van, és a legjobbak nyernek. Most itt nem ez van. Le se lett pályázva. Lehet, hogy azonos feltételekkel lesz kiírva, az is lehet, hogy kicsit módosított feltételekkel. Ezek a pénzek a régióban csak bizonyos dátumig, időhatárig használhatók fel.

Szóba került az is, hogy azokban a **felnőttképzési programokban**, ahol 400 óránál többet oktatnak, kötelező a **digitális**

írástudási képzés. Elhangzott kérdésként, hogy ez vonatkozik-e a pályázat nyertesekre?

L.B. elmondta, hogy a felnőttképzési törvény változása mindenkire vonatkozik, aki 400 óránál magasabb óraszámú képzésben vesz részt.

Egy hozzászóló megjegyezte, hogy ha valaki írni sem feltétlenül tud, akkor ez furcsa elvárás...

W.B. megkérdezte a kiemelt projekt képviselőjétől, hogy **lesznek-e szakmai ajánlások** részükről a megvalósítás során.

H.T.B. elmondta, hogy a **szakmai anyagok egy része** már kint van a **honlapon**. A szakmai munkának a nyomon követésére készül egy **szoftver**, ami jelenleg kipróbálás alatt van a BMSZKI intézményeiben. A szoftvernek lesznek kiegészítő elemei, amelyek ténylegesen a TÁMOP-megvalósításhoz kötődnek. A szoftver kötelező lesz, minden szervezetnél telepítik, valamint fel is készítik rá a szervezeteket. Ez a dokumentációhoz kell. Márciusban egy külön műhely fog ezzel foglalkozni, lesz egy külön a kiemelt projekt által szervezett képzés.

A **helyi települési koordinációról** (amit a nyertes pályázóknak is meg kell majd valósítaniuk) fog szólni a következő műhely, ez sokak számára ismeretlen terület, készült egy útmutató (honlapon szintén megtalálható). **Stratégiai anyagok** is fognak készülni, amelyek az ezekből a projektekből szerzett tapasztalatokat foglalják majd magukba, és amelyek foglalkoztatási, lakhatási programok tervezésénél hasznosak lehetnek.

Vannak tehát kötelező anyagok, amik a dokumentációhoz kellene, és vannak ún. útmutatók, szakmai anyagok, amelyek csak ajánlottak. És lesznek stratégiai anyagok, amelyek közvetlenül a pályázatokból szerzett tapasztalatokat tartalmazzák.

A lakhatási-foglalkoztatási referensekkel a kiemelt projekt fog megbízási szerződést kötni, március 1-től szeretnék ezeket megkötni, függetlenül attól, hogy ki mikor írja alá a támogatási szerződést. Havi bruttó 40 000 Ft megbízási díj van betervezve. Ezért „cserébe” ide a műhelyre kell járni. A referensek jó kapcsolat lesznek az intézmények között.

Gy.P. a műhely végén javasolta, hogy ha készítenek a szervezetek egy rövid **tájékoztatót** a TÁMOP-programjaikról, akkor szívesen **terjesztenék** a BMSZKI-n belül az ügyfelek körében, amennyiben szüksége van a szervezeteknek potenciális ügyfelekre. Ha minden pályázó induló képzése egyben szerepelne, az nagy segítség lehetne a toborzásban, ami segíthetné a végrehajtást.

Készítette: Rónyai Zsófia